

Kontpuu toob talve sära

REIN SANDER

Alles talvel ringi sõites näeme, kui palju kasvab meil aedades ja teeservades kontpuid.

Siberi kontpuu (*Cornus alba*) noored võrsed on läikivpunased, mida kevade poole, seda enam. On aretatud eripunnase koorega sorte, nagu 'Sibirica' ja 'Siberian Pearls'.

Punakad võrsed on ka **võsundkontpuul** (*C. sericea*), ehkki selle liigi puhul hinnatakse rohkem kollaste võrsetega sorti 'Flaviramea'. Suuremasse maa-aeda või parginurka saab kollase- ja punasevõrselistest sortidest moodustada kontrastse värvilaigu.

Võrsete värv tuleb paremini esile hooldatud põõsastel: iga-aastase mõõduka harvendamise korral kasvab noori erksavärvilisi võrseid rohkem. Aga ka vanad kasvavad taimed on ilusad – võra välimises kihis on palju lühikesi üheaastasi võrseid, mis loovad põõsale tugeva punaka kontuuri.

Kontpuud on üldiselt vähenõudlikud, kasvades igasuguses aiamaal. Ometi meeldib neile rohkem natuke niiskem ja viljakam pinnas. Päikesepaistelises kasvupaigas õitsevad nad enam, tugevam on ka lehtede sügisevärvus.

Väiksemasse aeda sobivad hästi kontpuude kirjulehised sordid, nendega saab suvel luua ilusaid värvilaikude. Nemadki kasvavad aja jooksul kõrgeks ja laiaks, aga kääridega saab ju piirata.

Kirs-kontpuu viljad.

Siberi kontpuu.

Siberi kontpuu 'Argenteo-marginata'.

Siberi kontpuu sortidest on vanad ja tuntud valgete leheservadega 'Argenteo-marginata' ja kollase randiga ääristatud 'Spaethii', viimane on teistega võrreldes madalakasvulisem. Mõlemat sorti on meil rohkesti paljundatud, kõige lihtsam on seda teha pistokstega. Ka haljaspistikud juurduvad suurema vaevata.

Magusa marjaga kontpuu

Kontpuudele on lähedane **kirs-kontpuu** (*C. mas*). Mõned taimesüsteemataitikud käsitlevad teda eraldi perekonnana, teised liidavad kontpuudega – ja nõnda vahelduva eduga juba mitukümmend aastat.

Oma kodus Ukrainas, Moldovas ja Kaukaasias kasvab kirs-kontpuu väikeseks puuks, meil jääb aga tavaliselt madalaks põõsaks. Ukrainas peetakse

teda üsna perspektiivseks viljapuuks – erinevalt teistest kontpuudest on tema viljad söödavad. Paari sentimeetri pikkused punased luuviljad küpsevad suve lõpul.

Kirs-kontpuu kasvab paremini lubjarikkas värskes mullas, talub põuda, kuid ei armasta liigniiskust. Talvekülmaga saab ta meil samuti hakkama. Ainuke häda on selles, et ta õitseb väga varakult, juba aprillis. Lätist on teada juhtum, kui aprillis paariks päevaks kevadlume alla jäänud õitsuvad põõsad kandsid rohkelt marju. Aga kevadilma pole igal pool ühesugused. Palju oleneb ka põõsast endast. Läti teadlasel Gunvaldis Vēsminšil kulus aastakümneid selleks, et välja selgitada kirs-kontpuu külmakindlamad kloonid.

REIN SANDER